

El Colell

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector sudoest del terme municipal
Emplaçament Ctra C-16z, al km. 65,2 camí direcció NE uns 1.800 m. Poc abans de la Caseta del Gener camí direcció NW en paral·lel a la riera de Conangle, uns 600 m. En una cruïlla amb 3 camins prendre el central (NW) i seguir 1.100 m. Trencall esquerra (oest) 200 m.
Alçada: 429

Coordenades:

Latitud: 41.85254
Longitud: 1.8439
UTM Est (X): 404033
UTM Nord (Y): 4634050

Classificació

Número de fitxa 08018 - 362
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XIV-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: En ruïnes
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08018A001000030000DL
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dv., 09/12/2022 - 11:54

Descripció

Masia d'origen medieval, avui en ruïna, que es troba emplaçada al cim d'un promontori dominant, en un serrat que s'aixeca vora la riera de Conangle. Consta d'un cos residencial de planta quadrada (amb planta baixa més un pis) que té petits cossos adossats així com una gran zona de coberts al sudest, tan sols separats de la casa per un estret corredor. Malgrat al seu estat ruïnós, ha conservat l'estructura originària, representativa d'un mas de tradició medieval ampliat possiblement als segles XVI-XVII.

La façana principal, gairebé tapada pels coberts davanter, es distribueix en base a tres eixos d'obertures que no són del tot simètrics, amb un portal dovellat al centre i finestres emmarcades amb llindes i brancals de pedra picada al primer pis. La finestra principal fou reformada probablement al segle XIX, quan es convertí en balcó. És remarcable el portal, fet amb dovelles de pedra vermellosa i que ha conservat els batents de la porta, amb una inscripció a la fusta de l'any 1799. Els paraments, a pedra vista, són fets amb un aparell de carreus estrets i allargats ben disposats en filades. A la resta de façanes trobem també algunes finestres emmarcades amb pedra picada. La casa té un petit cos adossat al sudoest i un altre a la façana posterior. Aquest últim correspon a diverses tines, que disposaven de la seva rampa d'accés.

A l'interior el mas es distribuïa en tres crugies. A la nau dreta hi havia el celler, que conserva arcs diafragmàtics apuntats. Posteriorment fou cobert amb volta de pedra, de la qual encara se n'insinua l'arrencada. A la casa hi ha també un forn de pa i, a la planta superior, diferents festejadors. Algunes de les parets interiors són fetes de tàpia.

Uns metres a ponent s'aixeca una petita construcció de dos pisos corresponent a una pallissa. A la banda nord, i vora l'antic camí per on s'accedia a la masia, hi trobem una tina. Aquestes tines isolades al costat de les masies solien pertànyer als rabassaires o parcers, mentre que les tines adossades a la casa eren de l'amo. En total al Colell hi havia cinc tines.

Història

Aquest mas es troba documentat ja en les relacions de masos de 1368 i 1384. La seva denominació originària és Collell, diminutiu de coll; és a dir, una depressió entre dues muntanyes. La construcció actual és fruit d'una ampliació del mas medieval feta probablement als segles XVI o XVII, quan devia adoptar pràcticament la forma actual, amb l'afegit posterior d'algunes tines o coberts.

La casa fou habitada ben aviat per masovers, i per això no va donar lloc a cap cognom familiar. En documents de l'Arxiu parroquial del segle XVII encara s'escriu amb la grafia antiga de "Collell", tot i que en els capbreus de 1633 i 1672 ja s'havia escrit amb la forma evolucionada de "Colell". Els descendents del darrer masover van conservar el sobrenom de cal Colell en la casa que tenien al carrer Nou, número 19.

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (1978-79). *Història de Balsareny*. Grup d'Estudis Locals (G.E.L.). Treball inèdit al fons de la Biblioteca Popular de Balsareny, p. 19, 264-265.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 136.

